

de God is er
en in
genschap van
rijk van dien
drijvend ge-
Jahwe zich
e contrasten
ndergeschikt
chen Jahwe-
oewel maar

stisch rede-
nteren". Ze
nchen, die
ze hebben,
netje soms
kunstje ook
op den laat-
e.
gang is ge-
het oordeel
icipieel ging
e verbonds-
zaag? Maar
nkster bleef
D, het arme
it onder dit
iet onzijdig
rument en
verschil, dat
armule voor
de realiteit
ogelijk was
orts het ons

en en door-
gaan er al-
gen en kap-
aan den in-
e bewerken
te lezen ge-
dan roepen
ropeers op
en, om mee
die eeuwige
ristenen en
Anlichrist
aond, en die
preektekst,
leere Jezus
ocht, de bijl.
eind, en die
a onzentwil,
hem,
R. S.

VEN

LIJVEN...."

eeft men ge-
bezet Neder-
laden melden
toet trachten
a zeggen, bij
men.

waarop deze
publiceerden
ing van den
voor het be-
t uitoefening
land van 29
e bepalingen,
l de aandacht
e enkele aan-
let alles kun-

it zijn, na de
neus bloedt".
werk, maar
ezetting, wij
én ook voor
eds overzien
te dragen tot
", dient zich
n element
nwoordig nog
tleend wordt,
ze onzedelijk
gt, die men
i, of men wil
Natuurlijk is
band, waarin
il er n.l. mee
ensituatie
verantwoor-
oordig in een
el bijzonder
k een andere
binnenbreken

kan, dat is, sedert we op een bezet grondgebied wonen, óók waar. We geven natuurlijk hier aan bedoeld woord een eigen beteekenis.

Schrijven is dus een zaak van verantwoordelijkheid.

Dit staat er evenwel tegenover: niet schrijven is óók een zaak van verantwoorde-lijkheid. Ook in de gevolgen van ons zwijgen zijn anderen betrokken; wie om die reden (het betrokken zijn van anderen in de gevolgen van onze daden), wie om die reden, zeg ik, „handelen" onzedelijk noemt, dient het niet-handelen even-zeer onzedelijk te achten. Spreken de herders ver-keerd, de schapen zullen de gevolgen dragen, zegt Ezechiël. Spreken ze niet, de schapen zullen de gevolgen evenzeer dragen. Dat zegt Ezechiël óók. Als de profetie vals is, wordt het volk ontbloot; maar niet minder is dit het geval, als er geen pro-fetie is. En ons arme volk is al „bloot" genoeg.

Trouwens, van grenssituaties gesproken, in welken zin dan ook, is niet God de Heere met Zijn wet en Zijn wil viak bij ons? Laat Hij ons ook maar een oogenblik met rust? Zijn we tegenover Hem soms neutralen? Immers geen moment? En, wil men aan de menschen denken, met name aan de bezettende macht, die over onze grenzen heen gekomen is, zal zij met zwijgen genoegen nemen? De radioberichten leeren het ons wel anders, Nederlandsche militairen, die duitsche officieren niet groeten, worden gestraft. En ambtenaren, die hun post willen behouden, moeten wel geen eed van trouw aan den Führer van het Duit-sche rijk afleggen, maar toch wel, en nu citeer ik § 7 van bovengenoemde verordening, nopens „de recht-spraak" (?), maar toch wel „onder eede een ver-klaring afleggen, dat zij de verordeningen en andere bepalingen van den Rijkscommissaris en van de hem ondergeschikte Duitse organen stipt zullen nakomen en dat zij zich zullen onthouden van elke handeling, gericht tegen het Duitse Rijk of de Duitse weer-macht".

„Onder eede verklaren", — dat is dus spreken. Met zwijgen wordt geen genoegen meer genomen; de tijd althans kan komen, waarin ons zwijgen en berusten onvoldoende geacht wordt van de zijde der bezettende mogendheid. En al staat in de des-betreffende paragraaf deze bepaling gerangschikt onder het hoofd „de rechtspraak", althans in „De Standaard", in andere bladen, b.v. „Het Handels-blad", ontbreekt dit opschrift. Dáár is de bepaling algemeen, en raakt ze ook niet bij de rechtspraak betrokkenen. Ze betreft een breede categorie van nederlandsche burgers, onder wie ook belijdende chris-tenen, leden der Gereformeerde Kerken. Ze luidt immers aldus:

„Binnen een termijn, die door den Rijks-commissaris wordt bepaald, moeten de in actieven dienst zijnde rechters, openbare ambtenaren en beambten, alsmede alle leera-ren aan openbare en particuliere onderwijs-inrichtingen onder eede een verklaring afleggen, dat zij de verordeningen en andere bepalingen van den Rijkscommissaris en van de hem onder-geschikte Duitse organen stipt zullen nakomen en dat zij zich zullen onthouden van elke hande-ling, gericht tegen het Duitse Rijk of de Duit-sche weermacht."

Onder eede verklaren. De tijd kan dus aanbreken, waarin ook vele van „onze" menschen een verklaring zich zullen hooren afvergen. Ze zullen hun mond moeten open doen. Wetende, dat niet alleen gevol-machtigden van den Führer van het Duitse Rijk, doch ook de engelen Gods, en de gemeente, gekocht door Christus' bloed, en de Christus zelf zullen toe-zien, hoe zij hun mond openen. En zullen luisteren, wát zij verklaren.

Dat kan ongemeen ernstig worden. Het zal slechts er van afhangen, wát, en ten aanzien van welke concrete verordeningen, al of niet bij voorbaat, van hen gevraagd wordt te verklaren. Dáárvan zal het afhangen, of de gevraagde verklaring-onder-eede al of niet een verloochening zal beteekenen van Hem, die gezegd heeft: „wie Mij zal verloochenen voor de menschen, dien zal Ik ook verloochenen voor Mijnen Vader, die in de hemelen is."

In deze „grenssituatie" staande verklaren wij onzer-zijds, dat de grenzen nog niet duidelijk af-ge teekend zijn. Hopen wij, dat ze, als ze eenmaal duidelijk zijn, geen gewetensconflicten zullen mee-brengen. En — hopen wij vooral, dat, indien er gewetensconflicten zouden komen, alsdan God de Heere ons getrouw zal bevinden. Onze soldaten — wij gedenken met weemoed de gewonden en gesneuvelden — hebben hun harden plicht gedaan. Hun vrouwen en kinderen, broers en zusters, vrienden en verloofden, hebben voor de zaak van onze Koningin het offer ge-bracht. Zij hadden het zwaar. Indien er gewetens-conflicten zouden komen, dan zal het zaak zijn, ons op tijd te herinneren, dat we allemaal soldaten zijn: soldaten van Christus, onzen Koning. En dat in Zijn leger niemand met groot verlof gaat; dat in Zijn volk niemand niet aan den strijd hoeft deel te nemen.

We spraken tot nu toe over die gewetensconflicten

slechts onderstellenderwijs. Tot op heden n.l. is mij geen enkele verordening onder de oogen gekomen, die ons geweten in het gedrang brengt. Wij behoeven niet in te stemmen met de positieve beweringen aangaande de gedragingen onzer thans naar elders uitgeweken regering, zóó, als deze beweringen ten overstaan van onze ontwapende natie zijn uitgesproken in de Ridder-zaal van Den Haag. Als wij een proclamatie zien aan-gelapt, waarvan de duitsche tekst beweert, dat deze regering de katastrofe „heraufbeschwo-ren" heeft, doch de nederlandsche tekst pre-cies het omgekeerde beweert, dat n.l. die rege-ering de katastrofe „bezwoeren" heeft, dan behoeven we niet daaronder te schrijven, dat de nederlandsche tekst wel een onwaarheid zegt (want zij kon volgens Generaal Winkelman de katastrofe niet „bezwoeren"), doch dat de duitsche tekst waarheid spreekt. We mogen daar het onze over denken; niemand vraagt van ons, dat wij de geschiedenis niet meer zelf zullen trachten te schrijven.

Wél is van ons gevraagd, dat wij ons niet met ge-weld zullen verzetten. En dat zal van ons christenvolk niet tevergeefs gevraagd zijn. De bevoegde nederlan-dsche overheid heeft de wapens neergelegd, en bevel daartoe gegeven; en het staat niemand vrij, haar bevel, gegeven in naam der Koningin, te weerstreven. Engeland speelt een gevaarlijk spel, door de „rege-ering", die Koning Leopold van België ongehoorzaam was, publiek te erkennen. Op dit punt zal bij ons christenvolk geen enkele moeite bestaan tegen een eventueel in dezen gevorderde verklaring onder eede. Het is goed, naar twee kanten te zien. Indien vandaag een engelsche macht onzen bodem zou bezet hebben, en van ons een verklaring zou vorderen, of een han-deling, volgens welke Koning Leopolds gezag van geenerlei waarde zou mogen heeten, dan zouden wij moeten neen zeggen. Een klein bewijs, hoe moeilijk het kan worden in een bezet gebied, denk aan België.

Ook in andere opzichten kunnen we tot nu toe ge-wetensconflicten nog afwezig noemen. Ongewapenden behoeven niet zich uit te spreken over de machts-maatregelen, die de gewapenden in het huis der on-gewapenden nemen.

Maar als een belofte van hen gevraagd wordt, een verklaring-onder-eede, dan moeten zij spreken.

En dan?

Dan zal alles afhangen van den inhoud dezer verordeningen, aan welke zij zullen moeten beloven zich te onderwerpen.

Hier kan worden gerekend met de christelijke be-lijdenis van een zeer groot deel van ons volk, en met zijn eed van trouw aan God en aan onze Koningin. Het kan evenwel ook anders zijn.

Het geval kan óók zich voordoen, dat de duitsche machthebbers wel in gemoede méénen, niemands ge-weten te hinderen, en toch dien hinder aan dat ge-weten aandoen.

Want wát zullen „de belangen" van het „Groot-Duitsche Rijk" zijn, welke, naast „de openbare orde of het openbare leven in Nederland", in de oogen der duitsche autoriteiten maatregelen van wetgeven-den aard wettigen? En wát zal het verband tus-schen die belangen en die maatregelen zijn, zóó als genoemde autoriteiten het zien, en stellen?

En wát zal gerekend worden onder de „handelingen, die Rijks- en Duitse vijandig zijn"? Het op-spreken daarvan behoort, evenals het bestrijden, tot de taak van de duitsche politie, aan welke de neder-landsche ondergeschikt is verklaard.

Wij weten dit niet, en hopen, ja, bidden, dat op dit punt bepaalde conflicten mogen uitblijven. Dat onze hemelsche Vader ons niet beproeve hóven ons ver-mogen, en ons niet leidde in verzoeking.

Maar dá t hier voetangels en klemmen kunnen gaan liggen, zal ieder duidelijk zijn, die weet, wát christelijk is. Tot de taak van den Commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie b.v. behooren o.m. de aangelegen-heden betreffende het onderwijs en de kerken. Eveneens die betreffende de culturele en sociale zorg aan de jeugd. Tot de taak van een anderen functionaris, n.l. den Commissaris-generaal voor bij-zondere gevallen, behooren alle vraagstukken betref-fende de vorming van de openbare mee-ning en niet-economische vereenigingen. Tot de taak van de gevolmachtigden van den Rijkscom-missaris voor de afzonderlijke provincies behooren al weer alle aangelegenheden van de vorming van de openbare meening in het aan hem toegewezen gebied.

Hier liggen ze, als ze er komen, de voetangels en de klemmen.

Wij gelooven te mogen zeggen, dat het nederlandsche volk, en met name het christelijke, genoegzaam is gedisciplineerd, om alle onlusten te wraken, alle be-leediging te veroordeelen, alle gewapend verzet van harte verre weg te wenschen. Bij ons volk, dat in de kerk komt, behoefde men geen verborgen wapens te zoeken. Ons volk zal zijn toekomstverlangens hebben, het zal den dag nabij wenschen, waarop een Wilhel-mus van Nassouwe weer opdinken zal vóór het balkon van het Paleis in Den Haag. Doch het zal dit goede doel niet nastreven met middelen, die oneerlijk zijn, of ontrouw aan het besluit van Generaal Winkelman. Het zal in het bezette gebied dit weer niet in eigen handen, doch in Gods handen stellen. Het zal, voor-zoover het bidt, dit uur wel „met de wapenen" „heraufbeschwoeren" willen zien, doch dan met die

(Zie vervolg op blz. 278.)

Her-examen.

JOHANNES MARKUS was, zooals wij plegen te zeggen, uit een goed nest. Zijn moeder, die klaa-rblijk een welgestelde weduwe is geweest, be-hoorde tot een der eerste lidmaten van de Jern-zalemsche Gemeente. Mogelijk hebben er al banden bestaan tusschen dit gezin en den Heiland tijdens Zijn omwandeling. Maar wij willen bij het zekere blijven, de Gemeente te Jeruzalem was in het huis van deze Maria vergaderd. Als Petrus des nachts uit de gevangenis van Herodes bevrijd is, gaat hij naar haar woning en vindt daar de gemeente bij-een, biddend voor des apostels behoud. Johannes Markus heeft alzoo den heerlijken lentetijd van de Kerk medegemaakt, hij heeft haar kopstukken ontmoet, met de apostelen intiem verkeer. Bo-vendien was hij met twee vooraanstaande figuren uit de Gemeente op het nauwst verbonden. Petrus schijnt, wát wij noemen, zijn geestelijke vader te zijn geweest, die hem heeft onderwezen in het evangelie en hem door den Doop der Christelijke Kerk heeft ingelijfd. Algemeen wordt aangenomen, dat op den achtergrond der evangeliebeschrijving naar Markus de figuur van Petrus oprijst; Simon, zooals juist zijn latinus in dat evangelie zoo dik-wils schrijft. De vurige Petrus zal niet nagelaten hebben zijn beminden leerling te spreken van de heerlijkheid van den ambtelijken dienst onder den eenigen Koning Jezus Christus. De andere figuur van beteekenis, die grooten invloed heeft gehad op den jongen man, is Barnabas geweest. Een heel ander man dan de opbruiscende Petrus, de Schrif-ten noemen hem met den heerlijken naam een zoon der vertroosting. Van geboorte uit het pries-terlijk geslacht van Levi, had hij van den Heere een priesterlijk hart ontvangen. Hij was een goed man, staat er elders, vol des Heiligen Geestes. Barnabas was een der eersten die een akker ver-kocht om in de nooden der armen te voorzien. Barnabas was de eerste te Jeruzalem om Saulus, na zijn bekeering geschnud door de broederen, bij de hand te nemen en tot de apostelen te leiden. Als de jonge christenen uit de heidenen moeten worden opgebouwd in het geloof, zeggen de apos-telen en de ouderlingen: dat is juist iets voor Barnabas! Deze goede man had er zulk een be-hagen in die teedere jonge levens te verzorgen, hij kon hen zoo hartelijk vermanen: Blijft toch dicht bij den Heere Jezus, dicht bij Jezus is het goed! Welnu, deze Barnabas was een neef van Jo-hannes Markus, voor zulk een bloedverwant stort men gaarne het hart uit. Als de jonge christen het aan dat begrippe hart openbaart dat hij zulk een lust heeft om den Heere te dienen in het evangelie, zet Barnabas daar geen domper op. Hij meet de bezwaren niet uit noch somt de moeilijk-heden op. Hij zal gezegd hebben: Waag het maar met God, de Heere is goed!

De tijd komt dat de hartewensch van Markus zal worden vervuld. Als Paulus en Barnabas op hun eerste zendingsreis uittrekken, nemen zij hem als hulpprediker mede. Maar het gaat niet lang goed, spoedig lezen wij dat deze hulpprediker naar het ouderlijk huis is teruggekeerd. De bijzondere aan-leiding is ons niet bekend, maar wel bleek dat hij niet zoo overgegeven was aan den dienst des Hee-ren als voor den arbeid in het evangelie nood-zakelijk is. Hij had de hand aan den ploeg geslagen en had omgezien naar wát achter ligt. Dat zijn begeerte, zij het dan zwak, nochtans oprecht was, blijkt uit het feit dat hij bij de tweede zendings-reis gaarne weer mede wil gaan. Goed! zegt Bar-nabas. Dat nooit! zegt Paulus, dien deserteur wil ik nooit weer mede hebben! Paulus was een heel ander man dan Barnabas. Een groot man, doch met de fonten van een groot man. Zelf uit één stuk stelde hij ook aan zijn medewerkers hoge eischen. Zijn uitgangspunt was goed: voor den dienst van Jezus is het beste niet goed genoeg, voor zwakkelingen, voor menschen die zichzelf zoeken, is daarin geen plaats. Toch ontbrak het den apostel ditmaal aan de zachtmoedigheid en het geduld, die den dienaar van Christus moet bezitten. Hij maakt zichzelf geducht boos op zijn medebroeder Barnabas, hij breekt alle banden met hem af en kiest zich in Silas een nieuwen reis-gezel. Dan neemt Barnabas met zijn neef het zen-dingswerk ter hand, hij zegt als het ware: Wij zullen het samen opnieuw probeeren, Markus, de Heere is goed!

Dan zwijgt de geschiedenis een poos over hen beiden. Later blijkt dat Markus een uitnemend die-naar des evangelies en een sierlijk ambtsdrager der Gemeente is geworden. Hij werd een prediker bij de gratie Gods, die door zijn evangelie ons nog toespreekt. Wát zal Barnabas zich daarin hebben verblijd! Doch ook Saulus verheugde zich. Zijn verbittering is niet gebleven, driemaal schrijft hij in zijn brieven zeer gunstig over Johannes Mar-kus. Ja, ten slotte wil hij hem zelfs bij zich hebben en geeft aan Timotheüs de opdracht: Breng Mar-kus mede, want hij is uitstekend geschikt! Zoo